

Uit het Woord der Waarheid

Gratis Bijbelstudieblad voor jong en oud

Jaargang 81 • nummer 1 • januari 2026

INHOUD

<i>Blijdschap (gedicht)</i>	<i>1</i>
<i>De Naam boven alle namen (25, slot)</i>	<i>2</i>
<i>Het koninkrijk van God (13, slot)</i>	<i>4</i>
<i>De drie delen van de profetische toespraak in Mattheüs 24-25 (1)</i>	<i>10</i>
<i>Gaat het goed met uw ziel?</i>	<i>13</i>
<i>Een trouw evenbeeld van de Meester</i>	<i>14</i>
<i>Van kracht tot kracht</i>	<i>20</i>
<i>Ze vertrouwden erop dat het wel goed zat</i>	<i>21</i>
<i>Grenzen verleggen</i>	<i>23</i>

De laatste woorden van de Heere Jezus

Een overdenking over Johannes 13-17

Door H. Smith

In Johannes 13 - 17 vinden we de laatste woorden die onze Heere Jezus Christus hier op aarde sprak. Vier hoofdstukken bevatten onderwijs aan Zijn discipelen, om hen voor te bereiden op de tijd waarin Hij niet meer bij hen zou zijn. Het laatste hoofdstuk is een heilig gesprek tussen de Zoon en de Vader, waarvan ook de discipelen het onderwerp zijn.

In Johannes 13 leren we dat de Heere de Zijnen ten volle en tot het einde heeft liefgehad. Op grond van die liefde wast Hij hun voeten. In de hoofdstukken daarna vertelt Hij hun over het Vaderhuis, over vrucht dragen in deze wereld, over moed en volharding in een God-vijandige wereld en over de enige manier waarop ze bewaard blijven: door Gods genade en kracht.

Bij het lezen en overdenken van deze hoofdstukken merken we hoe we steeds dieper worden ingevoerd in Gods gedachten; we raken diep onder de indruk van de Heere Jezus Zelf en ook van Zijn wens om de Vader te verheerlijken. We verblijden ons in de grote genade dat wij als de Zijnen in een levende verbinding met de Vader en de Zoon zijn gebracht.

Bestelcode: 5795

Aantal pagina's: 104

Prijs: € 9,95

Colofon

Redactie- en administratie-adres:

Stg. Uit het Woord der Waarheid

Postbus 260, 7120 AG Aalten

Abonnementen en lektuurbestelling:

Tel. 0543 - 47 17 46

E-mail: bestel@uhwdw.nl

IBAN: NL44 INGB 00 00 92 46 08

Algemene info: info@uhwdw.nl

Giften e.d.: admin@uhwdw-fcs.nl

ISSN: 1384-735X

Giftenrekeningen:

IBAN: NL56 INGB 00 00 72 36 02

BIC: INGBNL2A* (ANBI aftrekbaar)

Voor persoonlijke behoeften:

IBAN: NL37 ABNA 04 22 21 00 48

BIC: ABNANL2A* (ANBI niet aftrekbaar)

*Voor betalingen vanuit buiten Europa de BIC vermelden s.v.p.

Websites:

- Uitgeverij: www.uhwdw.nl
- Bijbelse artikelen en MP3-lezingen: www.debijbelvoorjou.nl
- Info i.v.m. werk van de Heere in binnen- en buitenland, hulp aan armen, noodhulp e.d.: www.uhwdw-fcs.nl

Alle prijzen zijn excl. verzendkosten.

© foto omslag: AdobeStock

© foto's binnenzijde: Pixabay

Blijdschap

Blijdschap in de Heere
maakt mij elke dag
dankbaar en tevreden,
zelfs bij tegenslag.

Blijdschap in mijn redding
gaf U, Heer', aan mij,
en nog veel meer zegen
schonk U mij erbij.

Blijdschap in Gods Woorden
trekt mij naar U op,
levert voedsel, wijsheid,
eeuw'ge zegen op.

Blijdschap in gemeenschap
met Gods kinderen!
Dan zal mijn volharding
niet verminderen.

Blij kijk ik naar Boven.
U komt spoedig weer!
Wie kan ooit beschrijven
al mijn blijdschap, Heer'?!

Walter Keune

De Naam boven alle namen (25, slot)

Zoals we de vorige keer al hebben gezien, spreekt de Heere Jezus profetisch in Psalm 102. We mogen in alle eerbied zeggen dat God, in antwoord op de noodkreet van Zijn Gezalfde, Hem eraan herinnert dat Hij de Schepper is en dat als alle werken van Zijn handen verdwijnen, Hij zal blijven, dat Hij – hoewel nu in omstandigheden van zwakte en lijden – als contrast met hun verandering, verval en verdwijning in Zijn eigen natuur de Onveranderlijke is. Zulke woorden kunnen alleen begrepen worden in het licht van de verborgen heerlijkheid van Zijn Persoon. Maar het punt dat we nu willen benadrukken, is dat de troost en steun die Zijn heilige ziel ontving, in verband stond met de eeuwigheid en onveranderlijkheid van Zijn eigen natuur. Meer kunnen we er nu niet over zeggen, maar o, hoe dicht brengt het Hem bij ons in onze zwakheid, als we dit 'gebed van een ellendige' lezen en het karakter beseffen van het antwoord dat Hij ontving.

Er is nog iets anders wat we moeten opmerken. Als de overste Leidsman van onze behoudenis werd Hij door lijden volmaakt (Hebr. 2:10). Zo is Hij het volmaakte Voorbeeld geworden voor al Zijn lijdende en beproefde heiligen. Maar het wonder is dat de troost die Hij ontving terwijl Hij de weg van verwerping ging, toen Hij, naar het scheen, Zich voor niets vermoeide en nutteloos en tevergeefs Zijn kracht verbruikte (zie Jes. 49:4), van dezelfde aard is als de troost die ons gegeven wordt op ons pelgrimspad. Werd Hem, zoals in de Psalmen, Zijn onveranderlijke natuur voorgehouden?

Zo worden ook wij, terwijl wij onze weg gaan door deze veranderende wereld, eraan herinnerd dat Hij altijd Dezelfde is – Dezelfde door alle eeuwen van de tijd en Dezelfde door de onmetelijke eeuwen van de eeuwigheid. Zo worden we op een Rots

geplaatst – een Rots Die nooit wankelt en waarop wij, rustend in volmaakte vrede, zonder enige vrees, het verdwijnen van alle dingen kunnen overdenken. Christus blijft, ook als wij al het andere verliezen. Nee, we zouden moeten zeggen: laat al het andere uit ons zicht verdwijnen, want het ontbreekt ons aan niets omdat wij Christus bezitten.

Dit alles leert ons dat wij al bij een andere wereld horen, die even onveranderlijk is als de onveranderlijke Christus. Het was deze les die de Heere Zijn discipelen zo zorgvuldig voorhield. De betekenis van de voetwassing, bijvoorbeeld, in Johannes 13, zou als volgt verwoord kunnen worden: 'Als Ik niet langer bij jullie kan blijven in jullie omstandigheden, zal Ik jullie laten zien hoe jullie Mij kunnen volgen en deel aan Mij kunnen hebben in de nieuwe plaats waar Ik naartoe ga'. En toen Maria Magdalena Hem hier op aarde wilde houden, zei Hij: 'Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren naar Mijn Vader; maar ga heen naar Mijn broeders en zeg hun: Ik vaar op naar Mijn Vader en uw Vader en naar Mijn God en uw God' (Joh. 20:17). Het is dezelfde les op een andere manier verwoord. Hij stelt Zijn discipelen, door deze boodschap, in Zijn eigen plaats en relatie in verbinding met Hemzelf en dit is noodzakelijkerwijs in de hemel. Wij horen dus niet alleen bij een andere wereld – een wereld buiten deze wereld – maar de Heere wil dat wij Hem daarnaartoe volgen en daar in Zijn gezelschap zijn, zelfs terwijl wij nog onze weg gaan hier door de woestijn.

De verzekering 'U blijft' is dus een gezegende steun en bemoediging. Ze geeft ons niet alleen een zeker en onwrikbaar fundament te midden van onrust en verandering. Ze trekt ook onze harten aan tot die nieuwe plaats en die nieuwe orde van de dingen, die Hij heeft gevormd en ingesteld op grond van Zijn dood en opstanding en waar Hijzelf het Middelpunt is van alle heerlijkheid die de hemel vervult, want, zoals we in Efeze 4:10 lezen: Hij is 'opgevaren boven alle hemelen, zodat Hij alles zou vervullen'.

Welnu, we kunnen de dood van alles hier op aarde accepteren, omdat het licht van een andere wereld al doordringt in onze ziel – een nieuwe wereld waar noch verandering, noch verdriet, noch de dood ooit binnen kan komen en waar wij voor eeuwig met Christus zullen zijn en gelijkvormig zullen zijn aan Zijn beeld. **Van deze nieuwe schepping is Hij het begin, als de Eerstgeborene uit de dood en Hij blijft.** Ja, zoals wij tot Hem mogen zeggen: 'U blijft Dezelfde, aan Uw jaren zal geen einde komen'.

Tot slot zou de schrijver liefdevol aan de lezer willen vragen: Vertrouwt u bewust op Hem Die gisteren en heden en tot in eeuwigheid Dezelfde is? We kunnen op geen enkel ander fundament staan voor God. Als we daarop bouwen, zijn we nu en voor altijd veilig, want dan is God voor ons. En als Hij voor ons, wie zou tegen ons zijn?

Edward Dennett

Het koninkrijk van God (13, slot)

11 Het koninkrijk van God en satans macht

Het koninkrijk van God bestaat niet sinds het begin van de wereld, zoals veel Christenen geloven, en ook niet sinds het begin van het bestaan van Israël, het aardse volk van God. Het koninkrijk van God wordt gekenmerkt door de heerschappij van de Mens Christus Jezus over de wereld.

In zijn brief aan de gemeente in Efeze schrijft de apostel Paulus dat dit Gods plan was voor Zijn schepping, omdat 'Hij ons de verborgenheid van Zijn wil bekend heeft gemaakt, naar Zijn welbehagen, dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande [de] bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder één Hoofd samen te brengen in Christus' (Ef. 1:9-10). De hele schepping moet en zal op een dag de autoriteit van Christus als Koning der koningen erkennen.

God wil geen afgedwongen heerschappij van Zijn Zoon over Zijn schepselen, maar **Hij zoekt vrijwillige onderwerping**. Daarom werd Christus, de Koning, in grote armoede en nederigheid geboren en verscheen Hij niet in uiterlijke grootheid, maar in nederigheid. Dit openbaarde hoe het er werkelijk uitzag in de harten van de mensen, vooral van de Joden in het begin. Alleen zij die zich in geloof hadden bekeerd tot de God van Israël, accepteerden de Heere Jezus als Messias. Maar de rest wees de verachte Nazarener echter af. Daarom predikte Johannes de Doper en ook de Heere Jezus aan het begin van Zijn bediening bekering, tegelijk met het Evangelie van het koninkrijk.

Innerlijk berouw en erkenning van de autoriteit van de Koning is noodzakelijkerwijs gekoppeld aan een oprechte, uiterlijk zichtbare erkenning van Zijn rechten. In die tijd waren er maar enkelen van de grote massa van het Joodse volk die deze geloofshouding openbaarden: de herders in het veld, Simeon en Anna in de tempel, Zacharia en Elizabeth. De melaatse in Mattheüs 8:2 wierp zich ook neer voor de Heere Jezus, de twee blinde mannen in Mattheüs 9:27 noemden Hem *Zoon van David* en de Kanaänitische vrouw riep uit: 'Erbarm U over mij, Heere, Zoon van David' (Matth. 15:22)!

Maar om werkelijk het koninkrijk van God binnen te gaan, is puur *uiterlijke* onderwerping niet genoeg. De Heere Zelf zei eens: 'Niet ieder die tot Mij zegt: Heere, Heere, zal het koninkrijk der he-

melen binnengaan, maar hij die de wil doet van Mijn Vader, Die in de hemelen is' (Matth. 7:21; verg. Joh. 3:5). Sommigen erkenden Hem alleen uiterlijk als Heere vanwege bepaalde voordelen. Was de verrader Judas niet een van hen en ook zij van wie de Heere Jezus zegt: 'Velen zullen in die dag tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet door Uw Naam geprofeteerd en door Uw Naam demonen uitgedreven en door Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik openlijk tot hen zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, werkers van de wetteloosheid' (Matth. 7:22-23)? Zulke mensen, die Hem alleen uiterlijk en vanwege het voordeel erkenden als Koning en Heere, bestonden er tijdens Christus' leven op aarde; ze bestaan ook vandaag en ze zullen zelfs nog bestaan in het Duizendjarige Vrederijk (zie Ps. 18:44; 66:3).

Maar de macht en autoriteit van Christus werden echter onmiddellijk en onvoorwaardelijk erkend door de kant waarvan men dat het minst zou verwachten: het koninkrijk van satan en zijn volgelingen, de boze geesten en demonen. Satan, de tegenstander van God, die altijd tegenover Hem staat, is opgestaan om de vorst van deze wereld te worden (Joh. 14:30; 16:11). Toen de Heere Jezus in de woestijn werd verzocht, toonde de duivel Hem in een ogenblik alle koninkrijken van de wereld en durfde te zeggen: 'U zal ik al deze macht en hun heerlijkheid geven, want zij is mij overgegeven en aan wie ik wil geef ik ze' (Luk. 4:6)!

Maar dit recht was helemaal niet aan satan gegeven! Tijdens de verzoeking en de daaropvolgende val van het eerste mensenvolk had satan met zijn sluwheid de macht over hen gegrepen. Want hij had hen afgekeerd van de gehoorzaamheid aan God en hen te onderwerpen aan zijn eigen wil en dus aan zonde. Zo had hij zijn eigen koninkrijk en zijn eigen troon opgericht in deze wereld (Openb. 2:13; 13:2)! Maar God staat hier boven. Hij laat satan zijn gang gaan, maar alleen zover als Hij wil (verg. Job 1:6-12).

Toen satan ook de tweede Man wilde verleiden, wees Hij hem terecht door Zijn volmaakte gehoorzaamheid aan Gods Woord.

Het koninkrijk van satan en zijn demonen moest wijken voor het koninkrijk van God en zijn Koning. Toen de Heere Jezus, de Zoon van God en Heerser over de wereld, Zijn schepping binnenkwam, werd het duidelijk dat Iemand Die sterker was dan satan, nu op het punt stond Zijn koninkrijk in deze wereld te vestigen. **Zelfs als mensen Zijn aanspraak niet erkenden, moesten satan en zijn demonen, die sidderen voor God (Jak. 2:19), buigen voor Zijn Zoon.**

Voor al de evangelist Mattheüs, die de Heere als Koning voorstelt, vermeldt meerdere keren dat Hij zieken genas en mensen die door demonen waren bezeten, en dat Hij tegelijkertijd het Evangelie van het koninkrijk predikte (Matth. 4:23-24; 8:16; 9:35). Hij gaf Zijn discipelen ook macht over de onreine geesten, toen zij werden uitgezonden (Matth. 10:1, 8). Toen de zeventig discipelen bij hun terugkeer met vreugde meldden dat zelfs de demonen in de Naam van de Heere aan hen onderworpen waren, antwoordde Hij met een vooruitziende blik: 'Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen' (Luk. 10:17-18).

De macht van de Heere over deze machten van de duisternis komt bijzonder duidelijk tot uitdrukking in het voorval bij het Meer van Galilea, toen twee bezeten mannen tegen Hem zeiden: 'Wat hebben wij met U te maken, Zoon van God? Bent U hier gekomen om ons voor [de] tijd te pijnigen?' (zie Matth. 8:28-34)? Deze demonen werden gedwongen om de macht van Christus te erkennen, maar de mensen wilden dat niet: zij vroegen Hem, hun Koning, om weg te gaan!

In hun blindheid schreven de farizeeën, de leiders van dit volk, de wonderen van de Heere zelfs toe aan de macht van de duivel (Matth. 9:34; 12:24). De Heere kon deze vreselijke godslastering van de Geest niet onbeantwoord laten. De demonen wisten wie Hij was, maar deze verblinde mensen wilden Hem niet erkennen. De Heere legt hun nu de ware toedracht uit: Hij 'echter kende hun gedachten en zei tegen hen: Elk koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en elke stad die of elk huis dat tegen zichzelf verdeeld is, zal niet standhouden. En als de satan de satan uitdrijft, is hij tegen zichzelf verdeeld: hoe zal zijn koninkrijk dan standhouden? En als Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf, door wie drijven uw zonen ze uit? Daarom zullen die uw rechters zijn. Als Ik echter door [de] Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het koninkrijk van God tot u gekomen. Of hoe kan iemand het huis van de sterke binnengaan en zijn huisraad roven, als hij niet eerst de sterke bindt? En dan zal hij zijn huis beroven' (Matth. 12:25-29; verg. Mark. 3:22-27; Luk. 11:14-22).

Drie dingen zijn bijzonder belangrijk in deze verklaring van de Heere. Ten eerste spreekt Hij over het koninkrijk van satan in deze wereld. Ten tweede, als de demonen worden uitgedreven door Beëlzebub, dat wil zeggen de leider van de demonen, dan komt dit neer op een 'opstand' in satans eigen koninkrijk. Ten derde, omdat de Heere Jezus demonen uitdreef door de Geest van God, was dit het bewijs dat het koninkrijk van God was gekomen. [De Koning openbaarde Zijn macht over de geestelijke machten van het kwaad.](#) Tijdens Zijn leven op aarde ging Hij het huis binnen van de sterke man, het domein van satan. Hij bond hem vast en beroofde zijn huis, waarbij Hij veel mensen uit satans boeien bevrijdde.

Maar de nederlaag van de duivel was nog niet compleet. In Hebreëën 2:14-15 lezen we dat de Heere Jezus 'door de dood teniet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun

hele leven door aan slavernij onderworpen waren'. Dus door de dood van onze Verlosser aan het kruis is de macht van de vijand gebroken voor ons, de gelovigen. We zijn nu voor altijd bevrijd van zijn boeien. Maar de duivel heeft nog steeds grote macht in de wereld om ons heen (zie 2 Kor. 4:4). Hij probeert nog steeds als een brullende leeuw op te treden tegen gelovigen en hen te intimideren met vervolging. Maar vergeet niet: we hebben te maken met een *verslagen* vijand. Als we hem in geloof weerstaan, zal hij van ons wegvlugten, omdat onze Heere hem al verslagen heeft (Jak. 4:7; 1 Petr. 5:8-9). Satan probeert ons te beroven van de blijdschap van onze verlossing en van onze geestelijke zegeningen. Maar wij moeten strijden tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten (Ef. 6:10-17).

Voordat de Heere Zijn duizendjarige Vrederijk begint, zal de duivel in de afgrond worden gegooid en gebonden worden voor die duizend jaar (Openb. 20:1-3). Aan het einde van de duizend jaar zal de duivel, na een korte vrijlating, worden geworpen in de poel van vuur en zwavel – de poel die voor hem en zijn engelen is bereid (Openb. 2:10; Matth. 25:41). Maar ook alle mensen die in ongeloof en vijandschap tegen God zijn gestorven, zullen daar de eeuwigheid doorbrengen.

Wanneer ook de laatste vijand, de dood, is weggedaan, zal de Heere het koninkrijk weer overdragen aan God en de Vader, zodat God tot in alle eeuwigheid alles in allen zal zijn (1 Kor. 15:24-28).

'... opdat God alles in allen zal zijn'

Arend Remmers

De drie delen van de profetische toespraak in Mattheüs 24-25 (1)

Omdat er veel verwarring is onder gelovigen over dit Schrift-gedeelte, leek het ons als redactie goed een gedeelte uit een Duitstalig Bijbelcommentaar te plaatsen. Het is daarbij onze oprechte wens dat de lezers hierdoor gezegend zullen worden. De schrijver zegt het volgende:

Ik wil graag ingaan op de belangrijke driedeling van deze grote toespraak van de Heere:

Deel 1: Hoofdstuk 24:1-44: Hier hebben we een lang gedeelte voor ons over de gelovige overgebleven Joden, die de bijzondere Christelijke voorrechten niet kennen. De Heere spreekt deze groep als het ware aan in de persoon van Zijn Joodse discipelen. Zij vertegenwoordigen het Joodse volk tot het einde van de eeuw, dat wil zeggen tot de komst van de Messias op deze aarde. Op die dag verschijnt Hij als Mensenzoon. Hij bevrijdt dan niet alleen de gelovige Joden, maar alle uitverkorenen die onder de verschillende volken zijn verspreid, zodat heel Israël kan worden gered (verg. Rom. 11:26). Deze bevrijding vindt plaats onmiddellijk na de ongekend verschrikkelijke tijd van de grote verdrukking.

Deel 2: Hoofdstuk 24:45-25:30: Het tweede grote deel gaat dan direct en uitsluitend over het domein van de Christelijke belijdenis. Hier wordt geen verwijzing gemaakt naar Judéa, de stad Jeruzalem, de tempel. We vinden er ook geen aanduidingen van plaats en tijd. De geloofsbelijdenis van een 'Christen' kan waar of onwaar zijn. Dat wordt in dit tweede deel behandeld in drie gelijkenissen. Er wordt hier geen enkele keer gesproken over de Mensenzoon, want voor de Christenen is Hij de Christus. Zijn titel 'Mensenzoon' heeft daarentegen vooral te maken met de aarde en met Israël en de volken, maar niet met ons Christenen.

Dit Christelijke deel werd door de Heere niet als eerste behandeld, omdat de aanleiding voor de toespraak van de Heere de indrukwekkende bouw van de tempel was (zie 24:1 e.v.). Deze heeft rechtstreeks te maken met het volk Israël. We mogen ook niet vergeten dat de bijzondere belangstelling van de Heere Jezus als Messias (juist in het evangelie naar Mattheüs) uitgaat naar Zijn eigen volk.

Daarom vinden we ook deze volgorde in de laatste drie gelijkenissen over het koninkrijk der hemelen in Mattheüs 13:

- **Israël**

(schat),

- **Gemeente**

(de Christelijke tijd, parel),

- **de volken in de toekomst**

(visvangst)¹.

Bovendien legt de Heere de details uit van wat het Joodse overblijfsel te wachten staat. Dat doet Hij niet alleen aan de discipelen Petrus, Johannes, Jakobus, die een bijzondere taak zouden krijgen in de eerste dagen van het Christendom. Markus vertelt ons dat ook Andreas aanwezig was bij de uitleg van de Heere over de Joodse verdrukking. Deze vier discipelen waren ook de eersten geweest die de Heere riep om Hem te volgen (verg. Mark. 1:16-20; Matth. 4:18-22). Zij staan symbool voor het Joodse overblijfsel in de toekomst. Na de beschrijving van deze Joodse tijd komt de Heere als het ware terug op wat in de tijd aan het begin stond: de tussenliggende Christelijke periode.

¹ Er is ook nog een andere benadering van dit gedeelte, maar daar gaan we nu niet op in.

Deel 3: Hoofdstuk 25:31-46: In het derde en laatste deel van deze profetische toespraak legt de Heere uit wat er zal gebeuren met de volken die het Christelijke geloof niet hebben beleeden² (verg. 1 Kor. 10:32). Na de opname (1 Thess. 4:17) zullen zij alsnog het Evangelie van het koninkrijk te horen krijgen. In Mattheüs 24:14 hebben we gelezen dat het Evangelie van het koninkrijk in de hele wereld wordt gepredikt, als een getuigenis voor de volken. Daar verwijst dit derde deel naar; het laat zien dat de mensen uit de volken op twee verschillende manieren op het Evangelie zullen reageren. Daarna zou het einde komen, dat wil zeggen de wederkomst van de Heere Jezus.

De zichtbare terugkomst van Christus op aarde vinden we in vers 31. Die komst luidt een rechtszitting van de Mensenzoon over de volken in. In andere Bijbelverzen worden de volken overigens Grieken (verg. bijv. Joh. 7:35; 12:20) of heidenen (verg. Matth. 18:17) genoemd.

We zagen dat de Heere als de Mensenzoon voor het afvallige Israël, dat is gaan lijken op aas, verschijnt als een bliksemflits: plotseling, onverwacht en met een snel en angstaanjagend oordeel (Matth. 24:27-28). Maar als het gaan om de volken is er geen sprake van haast en heftigheid. Hier komt Hij op een bijna plechtige manier om Zijn aardse plaats van heerlijkheid in te nemen. Deze komst zal niet als een bliksemflits voorbijgaan. **De Mensenzoon zal dan zitten op de troon van Zijn heerlijkheid (vs. 31). Alle volken zullen Hem zien.** Zij zullen voor Hem Die deze oordeelstroon plechtig en ernstig heeft ingenomen, verzameld staan om te worden geoordeeld. Bij dit oordeel zal één ding doorslaggevend zijn: de manier waarop zij zijn omgegaan met de Joodse boodschappers die hun het Evangelie van het koninkrijk hebben verkondigd.

² D.w.z. met die mensen die het Evangelie in deze genadetijd nooit hebben gehoord.

Voordat ik verder inga op de gebeurtenissen die dan plaatsvinden, wil ik graag twee onderwerpen naar voren halen die van groot belang zijn voor het begrip van dit gedeelte:

- 1) de chronologische volgorde van de gebeurtenissen die te maken hebben met de komst van de Heere Jezus op deze aarde;
- 2) de verschillende rechtszittingen die we in de Schrift vinden.

Aangezien dit Schriftgedeelte vaak verkeerd wordt begrepen, lijkt het me nuttig om eerst deze twee onderwerpen te behandelen.

Om het kort samen te vatten: elk Schriftwoord is van God en *voor ons*, maar *niet alles gaat over ons*. Daarom is het belangrijk dat we leren onderscheiden wat de Geest van God ons in elk afzonderlijk gedeelte wil leren.

(Wordt vervolgd).

Manuel Seibel

Gaat het goed met uw ziel?

'De oudste aan de geliefde Gajus, die ik in waarheid liefheb. Geliefde, ik wens dat het u in alles goed gaat en dat u gezond bent, zoals het uw ziel goed gaat' (3 Joh. 1:1-2).

Onlangs is een nieuw jaar begonnen. Het is een tijd voor goede wensen. Veel wensen worden uitgewisseld uit pure beleefdheid, andere gaan gepaard met oprechte belangstelling. Maar de meeste hebben één ding gemeen: ze gaan niet verder dan de zichtbare, aardse dingen. Geluk, succes op het werk, gezondheid en een harmonieus gezinsleven staan centraal en dat is zeker niet ongegrond. In ons Bijbelgedeelte worden voorspoed en ge-

zondheid ook genoemd als wensen van de apostel Johannes voor zijn vriend Gajus.

Maar er was één ding waarin het bij Gajus beter ging dan bij velen van ons: het ging goed met zijn ziel. Dat betekent niet alleen dat hij geestelijk gezond was. Nee, het welzijn van de ziel in Bijbelse zin betekent dat iemand verzoend is met God en de vrede van God diep in zich draagt, **dat hij in goede gemeenschap met God leeft en Hem kent als de Bron van zijn kracht**. Dit was het geval bij Gajus en daarom kon de apostel hem dit duidelijk maken: als het met je gezondheid en al het andere zo goed gaat als met je ziel, dan kan ik je niet beters wensen.

Is het voor velen van ons niet andersom? Verwaarlozen we niet vaak het geestelijke welzijn van onze ziel, terwijl het aan de buitenkant over het algemeen goed gaat, of goed lijkt te gaan? Zou de apostel voor sommige mensen vandaag niet wensen dat het met hun ziel net zo goed ging als met hun lichaam? Ja, onze relatie met God heeft waarde en betekenis voor de eeuwigheid, al het andere is vergankelijk. Dit moeten we zeker onthouden aan het begin van het nieuwe jaar.

Uit 'Der Herr ist nahe'

Een trouw evenbeeld van de Meester

Wat leek Stefanus, deze trouwe dienstknecht van de Heere, toch op zijn Meester! Vol van geloof en van de Heilige Geest, vol van genade en kracht had hij net als zijn Heere wonderen en grote tekenen onder het volk gedaan. Net als Hij werd hij vals aangeklaagd en beschuldigd van laster. Voor dezelfde rechtbank waarvoor Christus gestaan had, stond nu ook hij en zoals zijn

Heere van de waarheid getuigd had, zo deed hij dat ook. En als de Heere voor het sanhedrin beledigd dat ze de Mensenzoon zouden zien zitten aan de rechterhand van de kracht van God, zien we: Stefanus zag Hem daar en getuigde ervan.

Maar aan het eind van dit getuigenis zien we hem nog meer op de Heere lijken. Met eenvoudige, aangrijpende woorden wordt dat door de verslaggever geschilderd:

'En zij stenigden Stefanus, die de Heere aanriep en zei: Heere Jezus, ontvang mijn geest. En terwijl hij neerknielde, riep hij met een luide stem: Heere, reken hun deze zonde niet toe! En toen hij dit gezegd had, ontsliep hij' (Hand. 7:59-60).

'En zij stenigden Stefanus.' Wat een tragische herhaling! In het Grieks hebben we hier de imperfect-vorm, en dat betekent: 'Ze gingen door Stefanus te stenigen'. De vreselijke gebeurtenis van de steniging nam haar loop, hoe kwellend ook. Het doden door steniging was een langzaam proces. Dat wordt door de imperfect-vorm onderstreept.

Maar zal hij er nu voor terugdeinzen? Zal hij in de laatste minuut het geloof herroepen dat hij eens verkondigde? Of blijft hij nog steeds zijn Heere Jezus Christus als zijn Heere en Meester belijden?

Terwijl onverbiddelijk steen op steen zijn lichaam treft, opent hij nog één keer zijn mond en begint hij te spreken, maar niet tegen zijn moordenaars. Tegen hen heeft hij niets meer te zeggen. Nee, hij roept Iemand in de hemel aan. Iedereen kan horen wat hij zegt en tot Wie hij spreekt. Hij spreekt de Persoon in de hemel met 'Heere Jezus' aan. Zo had Petrus al in het begin over Hem gesproken (Hand. 1:21). Stefanus ziet Hem in de heerlijkheid en hij spreekt *tegen* Hem, spreekt Hem met deze titel aan – een titel die zowel van Zijn mensheid ('Jezus') als van Zijn autoriteit ('Heere') getuigt. Net als in zijn leven erkent Stefanus Hem ook in zijn sterven als Heere.

'Heere Jezus, ontvang mijn geest.' Hij zegt weliswaar niet direct zoals de Heere: 'Vader, in Uw handen *beveel* Ik mijn geest' (Luk. 23:46)³, maar hij kijkt op dit ernstige ogenblik op naar Hem Die eens Zelf in deze situatie was geweest en niet voor de dood was teruggeschrokken. In diep vertrouwen in de Gekruisigde vraagt hij Hem om zijn geest tot Zich te nemen. Al zijn geluk, zijn interesses, zijn bestaan, zijn toekomst – alles weet hij zeker in Zijn hand. Als hij 'uit het lichaam' uit zou wonen, zou hij in plaats daarvan 'bij de Heere inwonen' (2 Kor. 5:8). Weliswaar kende hij deze woorden nog niet, maar de waarheid die ze uitdrukken, vervulde zijn hart.

Wat een geweldig getuigenis! Wat betekende de Heere Jezus voor deze man toch veel!

De eerste Christen over wiens (martelaars)dood we hier lezen, laat ons zien wat Christus in het uur van zijn dood voor hem was. En de jongeman, Saulus, die erbij stond en alles hoorde, kon later over zijn eigen, aanstaande dood schrijven: 'Want ik weet Wie ik geloofd heb, en ik ben ervan overtuigd dat Hij bij machte is mijn [aan Hem] toevertrouwde pand te bewaren tot die dag' (2 Tim. 1:12).

Kan deze volledige zekerheid ook niet *ons* hart troost en vrede geven? Hoewel wij niet op de dood, maar op de komst van Christus wachten, wil Hij ons misschien toch graag door de dood tot Zich nemen. Wat dan? Ach, we zouden dan dezelfde wonderbaarlijke genade zoals Stefanus die ervoer, beleven als ontelbare anderen na hem die ervaren hebben: we zouden al 'bij de Heere inwonen', nog vóór het ogenblik van de opstanding gekomen is! **Ja, bij Christus te zijn is verreweg het beste.**

³ Het Griekse woord voor 'bevelen' kan ook met 'toevertrouwen' of 'aanbevelen' worden weergegeven. Het feit dat de Heere Zijn geest bij Zijn Vader aanbeveelt, maar Stefanus zijn eigen geest bij de Heere Jezus, is sinds oudsher door Christenen beoordeeld als een vroeg, stil getuigenis van de Schrift over de Godheid van de Heere Jezus.

Het is veel beter dan hier op aarde Hem te verwachten, ja zelfs beter nog dan Hem, onze Verlosser, hier te dienen.

Omdat Stefanus tot de *Heere Jezus* bad, kan de vraag bij ons opkomen tot Wie wij onze gebeden moeten richten. Zonder de een of andere regel te willen opstellen, kunnen we toch het volgende vaststellen: de normale aanhef in de gebeden van het Nieuwe Testament, met name die in de brieven, is *tot God, de Vader*. Maar als het om de relatie van de dienstknecht met zijn Heere gaat, wordt het gebed gericht tot de *Heere Jezus* (verg. Hand. 1:24; 7:59-60; 2 Kor. 12:8; Openb. 22:20). Het gebed van Stefanus is daarvan een in het oog springend voorbeeld. Deze dienstknecht had zijn Heere gediend, weliswaar voor korte tijd, maar met grote trouw en toewijding. Nu zit zijn werk erop en hij staat op het punt zijn leven voor zijn Heere te geven. Is het dan niet meer dan gepast dat hij *Hem* aanroept? '*Heere Jezus, ontvang mijn geest!*'

Onder de stenen die op hem afkwamen en goed gemikt waren door zijn vijanden, valt Stefanus nu op de knieën. Nog één keer wordt zijn stem gehoord, luid en duidelijk. Hij had zojuist voor zichzelf tot de Heere gesproken. Dat dit 'met een luide stem' moest gebeuren, wordt niet gezegd: de Heere zou het ook horen als het zachtjes zou zijn. Maar nu, nu zijn liefde hem voor zijn vijanden doet bidden, staat er: 'En terwijl hij neerknielde, riep hij met een luide stem: Heere, reken hun deze zonde niet toe'. Juist op het moment van zijn sterven verzamelt hij nog een keer al zijn snel minder wordende krachten om met een luide stem te bidden, zodat ieder het horen kan.

Ja, zoals de stervende Heiland voor Zijn vijanden gebeden had (Luk. 23:34), zo bidt nu Zijn stervende dienstknecht voor zijn vijanden. Wat een triomf van de genade in een sterfelijke mens! Het aanschouwen van de Persoon en de heerlijkheid van zijn

Heere had hem naar Zijn beeld gevormd. Dit gebed, deze gezindheid had hij alleen van Hem kunnen leren.

Het gebed voor zijn vijanden vond een hoogst opmerkelijke verhoring – in Saulus van Tarsus. Ze waren praktisch leeftijdgenoten van elkaar. En al heel gauw zou juist deze Saulus door de genade en naar de raad van God de lege plaats van Stefanus opvullen, zijn dienst oppakken en het werk energiek voortzetten. Maar hier stond hij nog aan de kant van zijn vijanden. De vermelding van zijn naam in dit gedeelte doet ons wel de oren spitsen.

Toen werd het stil rond Stefanus daarbuiten, buiten de stad. Het was de stilte van de dood. 'En toen hij dit gezegd had, ontsliep hij.' Ontslapen is een heel indrukwekkende en passende uitdrukking voor de dood van een Christen. De dood, hier veroorzaakt door een razende menigte, wordt ondanks alles *ontslapen* genoemd! Maar dat is – ondanks sommige beweringen – geen verzachtende uitdrukking waardoor de vreselijke werkelijkheid van de dood versluierd moet worden. Nee, in het Nieuwe Testament wordt deze lieflijke uitdrukking regelmatig gebruikt om daarmee de dood van gelovigen te beschrijven (Joh. 11:11; Hand. 13:36; 1 Kor. 7:39; 11:30; 15:6,51; 1 Thess. 4:13-15; 2 Petr. 3:4). [Door dit woord 'ontslapen' te gebruiken voor de dood van de heiligen in het Oude en Nieuwe Testament, wordt ook tegelijk hun opstanding aangeduid.](#) Maar het slapen heeft alleen te maken met hun *lichaam*. Alleen dat slaapt, het rust in de aarde. Maar de ziel slaapt niet. Want die is 'bij Christus' in het paradijs (Luk. 23:43; Fil. 1:23; Openb. 2:7) en ziet daar verlangend uit naar de opstanding.

Met de dood van de eerste Christelijke martelaar liep voor Israël een tijdperk af. We hebben daarover gesproken. Maar het getuigenis van Christus en het winnen van zielen voor Hem ging en gaat door – tot op vandaag. Geen macht op aarde, geen poging

van satan kan God hinderen om uit de mensen voor Zijn Naam een volk te nemen.

Wie de Heere Jezus is

Na deze woorden over deze teksten uit de Handelingen is het op zijn plaats om als een soort samenvatting van de eerste zeven hoofdstukken nog een keer vast te stellen op welke manier in die hoofdstukken is gesproken over de Heere Jezus. Het is goed om eraan te denken met welk karakter van Hem wij kennis maken in dit Schriftgedeelte.

Het eerste wat wij leren, was dat Hij altijd het *voorwerp van de profetieën* van het Oude Testament is. Zo was er door Petrus in overeenstemming met Psalm 16 en 110 van Hem als *Heere* en *Christus* getuigd (Hand. 2:36). Vervolgens werd Hij ons als de Knecht van Jahweh voorgesteld (Hand. 3:13) – een karakter waarin Jesaja Hem al gezien had (Jes. 42:1-4). Twee keer wordt er naar Hem gewezen als de *Profeet* van Wie Mozes geschreven had (Hand. 3:22; 7:37). Ook als *Hoeksteen* die volgens Psalm 118 door de bouwers verworpen werd, wordt er van Hem gesproken (Hand. 4:11) en eveneens van Hem als de *Vorst van het leven* (3:15). Dat Hij de *Redder* voor Israël is, noemt Petrus twee keer (4:12; 5:31). Wat Zijn persoonlijke karakter als de *Heilige* en *Rechtvaardige* betreft, getuigden zowel Petrus als Stefanus daarvan (3:14; 7:52). Als de *Mensenzoon* zag Stefanus Hem in de hemel (7:56). In dit karakter zou Hij op een toekomstige dag naar de aarde terugkomen. Er begint dan een tijd waarin alle dingen worden hersteld (3:20-21).

Maar één heel belangrijke karaktertrek van Zijn Persoon ontbrak nog in het bovenstaande. Door niet één van Zijn dienstknechten was daar tot dusver over gesproken; door niemand was er van dit karakter van Hem getuigd. Het is waar dat Hij de Knecht van Jahweh is. Maar is Hij ook niet de *Zoon van God*? Jazeker!

En het was Paulus die dit voor het eerst verkondigde: dat *Jezus de Zoon van God* is (Hand. 9:20). Maar daarmee lopen we wat op de gebeurtenissen vooruit, want op dat moment was dit 'uitverkoren instrument', door wie eens de Naam van de Heere naar de volken en naar de koningen en de Israëlieten gebracht moest worden (vs. 15), nog niet eens bekeerd en tot geloof in Hem gekomen.

Chr. Briem

Van kracht tot kracht

Opnieuw ligt er een jaar achter ons en een nieuw jaar voor ons. En iedereen had het afgelopen jaar heel persoonlijke belevenissen en ervaringen. Er zullen beslist veel mooie momenten en tijden zijn geweest waar we graag op terugkijken. Maar er zullen ook zeker moeilijke situaties zijn geweest, misschien zelfs uitzichtloosheid, verdriet of ook moedeloosheid en krachteloosheid.

Hoe zal het zijn in het nieuwe jaar? Voor zover we het mogen beleven, zullen er ongetwijfeld opnieuw goede dagen zijn, maar ook momenten waar we niet blij mee zijn. **Maar één ding blijft onveranderd: de kracht van God**, die ons als Zijn kinderen in alle levenssituaties ter beschikking staat.

We kennen die kracht wel, maar het is telkens weer een uitdaging om die op onszelf toe te passen. Onderschatten we niet vaak de grootheid en kracht van onze God? Dan kan een bewuste blik op de schepping helpen om deze kracht opnieuw voor ogen te hebben. En in de Bijbel lezen we wat deze kracht voor ons doet: ze heeft ons alles geschonken wat het leven en de Godsvrucht betreft (2 Petr. 1:3).

Gods kracht is actief en geeft ons wat we een leven lang tot eer van God nodig hebben. Daarbij biedt ze niet weinig, maar *alles*. Maar om Gods kracht in ons leven werkzaam te laten worden, mogen we niet op eigen kracht bouwen.

Het is onze wens voor het nieuwe jaar om dagelijks 'van kracht tot kracht voort te gaan' (Ps. 84:8).

Uit 'Folge mir nach', Jan Geese

Ze vertrouwden erop dat het wel goed zat ...

Een van de machtigste en hoogste bruggen ter wereld voert bij Dundee (Schotland) met 85 wijd gespannen bogen over de brede zeearm van de Tay. De brug is 3171 meter lang. De huidige Tay Bridge is de tweede, want de eerste stortte in de nacht van 28 op 29 december 1879 in. Toen woedde er een vreselijke orkaan aan de Engelse en Schotse kust, die de hoge brug heftig deed slingeren.

Rond middernacht naderde de exprestrein vanuit Londen. De machinist hield een poosje stil voor de brug en twijfelde of hij het zou wagen om de trein erover te laten rijden. Al gauw besloot hij het maar te doen; hij geloofde dat het bouwsel sterk genoeg was om de storm te weerstaan. Maar toen de trein midden op de brug was, verhevigde de kracht van de orkaan in zo'n mate dat de hele trein met de brug in de diepte stortte.

Alle reizigers die in de trein zaten, hadden gehoopt dat de brug veilig was, maar zij hadden zich vergist – ze kwamen om het

leven, zowel de treinmachinist als de mensen die zich aan hem hadden toevertrouwd. *Wat hielp het hun toen nog, dat ze gehoopt hadden* zonder gevaar over de brug te kunnen komen?

Sommige reizigers die naar het hemels vaderland willen reizen, vertrouwen ook op de een of andere treinmachinist. Zij zeggen: 'Ik heb in een zeker boek gelezen of van een beroemde redenaar gehoord dat je er zeker van kan zijn dat 'de lieve God' ons toch wel zal aannemen als we niet al te slecht zijn. God is toch liefde en zondaars zijn wij immers allemaal. Ik was in elk geval altijd godsdienstig; we werden al door onze ouders godsdienstig opgevoed'. En als je hun vraagt of ze in de hemel komen, zeggen ze daarom maar, zonder enig argument of zekerheid: *'Ik hoop van wel!'* – *wat een dwaas antwoord!*

Velen, velen zijn in de loop van de tijd al van de brug *'ik hoop van wel'* in de diepte gestort! Kies toch de trein met de juiste machinist! Alleen de Heere Jezus brengt u veilig in de hemel.

Spreuken 3:5: 'Vertrouw op de *HEERE* met heel je hart, en steun op je eigen inzicht niet'.

Grenzen verleggen

'Verleg de aloude grensstenen niet die uw vaderen hebben geplaatst' (Spr. 22:28)

Wanneer we als jongeren wat ouder worden, gaan we kritischer om ons heen kijken. Op zich is dat een natuurlijk proces. Vaak zien we steeds meer dat mensen om ons heen van alles en nog wat 'fout' doen. Onze ouders hebben zelden gelijk, met gezag gaan we op een wat speelse manier om en ... de broeders in de samenkomsten doen ook van alles wat helemaal niet hoeft.

Omdat ik zelf ook een jonge Christen ben – en naar eigen inschatting erg kritisch kan zijn – wil ik graag een gedachte met je delen. Dit 'natuurlijke proces' kan mij geestelijk namelijk enorm in de weg gaan zitten, omdat ik mij alleen nog maar richt op wat in de samenkomsten 'anders' is dan wat ik mij idealiter voorstel.

Allereerst moet de vraag gesteld worden: **Waar komt mijn kritische houding vandaan?** Wat zit er in mijzelf waardoor ik mij erger? Zijn de liederen mij te rustig? Is de kledingstijl te ouderwets? Zijn de sprekers te saai? Is de boodschap die ik hoor, te zwart-wit, te radicaal? Staat het volgens mij heus niet precies zo in de Bijbel als de broeders het doen? Moeten de diensten sowieso niet iets meer mee met de tijd? Enzovoort.

Ik hoop en bid dan voor elke lezer dat hij zich laat toetsen door Gods Woord. 'Beproof mij Heere, ja, stel mij op de proef, toets mijn nieren en mijn hart'. Het gevolg van zo'n oprecht gebed zal dan zijn: 'Ik wandel in Uw waarheid' (Ps. 26:2-3). Laten wij ons door de Heere toetsen, dan mogen wij erop rekenen dat Hij Zelf ons onderwijst en bewaart op onze weg.

Maar nu over de broeders en zusters (want op hen zijn we zo vaak kritisch). Spreuken 22:28 spoort ons aan om 'aloude grensstenen' niet te verleggen. Er zijn in het verleden broeders geweest die de Heere heeft kunnen gebruiken om de Gemeente op te bouwen en te hoeden. In veel voorgaande generaties heeft de Heilige Geest krachtig gewerkt en groei gegeven. We mogen de Heere dankbaar zijn voor dat werk! Velen van ons zijn er het resultaat van. Ook kunnen we in ieder geval nog steeds geweldig profiteren van de zegeningen die ons door hun diensten gegeven zijn. Zouden we als jonge gelovigen die zegen en die gaven niet dankbaar aannemen?

En als we dan toch iets zien wat we niet begrijpen ... hoe gaan we daar dan mee om?

Broeders die ouder zijn dan wij en die een bepaalde dienst en gave hebben gekregen van de Heere, 'waken over uw zielen als degenen die rekenschap zullen afleggen' (Hebr. 13:17). Wat een verantwoordelijkheid dragen zij! Ons wordt in 1 Thessalonicenzen 5:12 opgedragen '[hen te erkennen die onder u werken en u leiding geven in de Heere en u terechtwijzen, en hen zeer hoog te achten in liefde om hun werk](#)'. Als er in het verleden dergelijke broeders waren en als er nu nog steeds broeders zijn die uit liefde voor de Heere en voor Zijn Gemeente een dienst doen, dan mag ik niet toestaan dat ik in mijzelf tegen mijn broeder of broeders zucht (verg. Jak. 5:9). Laten we danken dat in deze tijd van verval de Heere nog altijd broeders en zusters geeft die door de Heere gebruikt willen worden, uit een hart dat Hem liefheeft.

En als ik dan toch tegen een menselijk aspect aanloop ... dan herinner ik mij dat ze de Heere van harte liefhebben en daar kan ik als jonge Christen een voorbeeld aan nemen!

T.L.

Ik ben mama én gelukkig!

Godvrezend moeder-zijn
met het Evangelie
als middelpunt

door: Sara Wallace

Een verfrissing voor alle moeders die midden in de stress van de opvoeding zitten! Een verfrissend vormgegeven doorgeefluik voor rust en kalmte. De schrijfster wijst ons als moeders op onze hemelse Vader, Die alles in Zijn hand heeft en Die door de Heere Jezus alles voor ons gedaan heeft. Hij zorgt ook nu voor ons, te midden van de drukte van ons moeder-zijn!

Dit bijzondere boek wil ons als moeders helpen om heel ontspannen maar vastberaden moederlijke herders te zijn van kinderharten.

Dus: neem een kop koffie, ga erbij zitten en geniet van Gods plan voor jouw moeder-zijn! Bijbelcitaten in de HSV.

Prachtig, gebonden geschenkboek.

Formaat 21 x 21 cm, 128 pag. Voorzien van fullcolourfoto's en fraaie lay-out.

Bestelcode: 5016

Prijs: € 11,95

Vooraankondiging

Zo de Heere wil hopen we op **Hemelvaartsdag** en de vrijdag daarna (14 en 15 mei) weer een Grote Vergadering te organiseren in Aalten. Op de vrijdag is er de mogelijkheid om naar Gods Woord te luisteren. De uitnodiging met dagindeling en tijden worden kenbaar gemaakt in een volgend nummer.

Nadenkertje

Wat heeft uw ziel écht nodig?

Een krant had opgeroepen zich openlijk uit te spreken over het thema ‘De oude mens naast ons’. De respons was overweldigend. Meer dan 10.000 lezers namen deel aan de discussie. Oude mensen schreven hoe belangrijk de gemeenschap met anderen juist in hun alleen-zijn voor hen geworden was. Jongeren vertelden over hun inspanningen om contact te houden en over het ontplooiën van gezamenlijke activiteiten. De lezer moest een hele goede indruk krijgen.

Hoewel er ook over bepaalde zorgen gesproken werd, werd er opvallend genoeg niet over het sterven gesproken. Veel hoogbejaarde mensen, die voor hun ‘laatste reis’ staan, spraken alleen maar over leven en beleven, over eten en drinken. Over het sterven sprak niemand. Is het taboe ‘dood’ zo wijdverbreid? De mensen van middelbare leeftijd spraken over werkdruk en lijken geen tijd te hebben om na te denken. Zelfs vrijetijdsbesteding ontaardt in stress. Hebben deze mensen dan geen ziel meer, die naar meer roept dan naar het dagelijkse wonen, werken, eten en slapen?

Zonder opdringerig te zijn: Wat doet u met de behoeften van uw ziel? Kan uw innerlijk werkelijk bevredigd worden door natuurgenoet, literatuur of mooie kunst?

Jaren geleden heeft een echt hooggeplaatste persoon, tevens een kind van God, gedicht: ‘O God, U bent mijn God! U zoek ik vroeg in de morgen; mijn ziel dorst naar U, mijn lichaam verlangt naar U in een land, dor en dorstig, zonder water’ (Psalm 63 van koning David, ca. 1055 v.Chr.). Deze man kende diepe innerlijke behoeftes, hoewel hij uitwendig alles bezat wat hij wilde hebben. Maar hij wist ook wat zijn ziel nodig had en vond dat in God.